

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2025.2.07>
CZU: 37.015/.017:373.091:004+51+811.135.1+93

INTEGRAREA ȘCOLII ÎN VIAȚA COMUNITĂȚII PRIN PRISMA PROIECTELOR EDUCAȚIONALE ȘI INVESTIȚIONALE ALE ELEVII-LICEENI – O EDUCAȚIE PENTRU DEMOCRAȚIE

Valeriu CABAC,

doctor în științe fizico-matematice, profesor universitar,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, RM,
ORCID: 0000-0002-2125-2974
E-mail: valeriu.cabac@usarb.md

Andriana CERNEI,

director, I. P. Liceul Teoretic „Văratice”, Râșcani, RM,
profesor de matematică și informatică, grad didactic I,
ORCID: 0000-0003-1129-7340
E-mail: adriana.cernei1991@gmail.com

Rezumat. *Democrația și educația mențin o relație strânsă una cu cealaltă. Fiecare concept îl presupune pe celălalt și viceversa. Paradigma democratică implică un spațiu educațional în care cetățenii sunt educați pentru a modela singuri societatea. Educația, ca ideal, aspiră la dezvoltarea și (auto)realizarea elevilor ca cetățeni responsabili care se implică activ în rezolvarea problemelor comunității în care trăiesc. Articolul reflectă aplicarea în practica comunității democratice a conceptelor teoretice studiate în școală în cadrul unui modului opțional. Este argumentat cum proiectele școlare educaționale și investiționale facilitează rezolvarea de către elevi a problemelor identificate în cadrul comunității și a școlii unde aceștia studiază. Interdependența dintre activitățile în beneficiul comunității și educația primită în instituția de învățământ este crucială pentru formarea unor cetățeni bine pregătiți, responsabili și conștienți de locul lor în societate. Importanța promovării în instituțiile de învățământ a unei educații bazate pe democrație reiese din faptul că activitățile de voluntariat în beneficiul comunității, implementarea proiectelor educaționale în școli și promovarea parteneriatelor dintre școală și comunitate devin o extensie practică a conceptelor teoretice studiate în sala de clasă, în cadrul disciplinelor cum ar fi: Informatica, Educația pentru societate, Matematica, Istoria, Limba română și altele. Experiențele obținute de elevi din aceste activități contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor specifice secolului XXI. Integrarea acestor activități are un impact dublu. Integrarea școlii în viața comunității prin prisma proiectelor educaționale și investiționale realizate de elevii-liceeni reprezintă un pas important în dezvoltarea unei educații pentru democrație. În articol sunt abordate activitățile experimentale în care elevii din cadrul Liceului Teoretic Văratice, clasa a XII-a, au avut oportunitatea de a studia în cadrul disciplinei Informatica modulul la alegere 5B „Metode experimentale în științele umaniste”, care le-a oferit cunoștințele teoretice esențiale în domeniul utilizării TIC și a metodelor de cercetare în științele socio-umaniste.*

Cuvinte-cheie: *competențe specifice la informatică, modul opțional, experiment TIC, proiecte educaționale, proiecte ST(R)E(A)M.*

INTEGRATION OF SCHOOL INTO COMMUNITY LIFE THROUGH THE PRINCIPLE OF EDUCATIONAL AND INVESTMENT PROJECTS OF HIGH SCHOOL STUDENTS – AN EDUCATION FOR DEMOCRACY

Summary. *Democracy and education maintain a close relationship with each other. Each concept presupposes the other and vice versa. The democratic paradigm implies an educational space in which citizens are educated to shape society themselves. Education, as an ideal, aspires to the development and (self)realization of students as responsible citizens who are actively involved in solving the problems of the community in which they live. The article reflects the application in the practice of the democratic community of the theoretical concepts studied in school within an optional module. It is argued how educational and investment school projects facilitate the solving by students of the problems identified within the community and the school where they study. The interdependence between activities for the benefit of the community and the education received in the educational institution is crucial for*

the formation of well-prepared, responsible citizens aware of their place in society. The importance of promoting an education based on democracy in educational institutions arises from the fact that volunteering activities for the benefit of the community, the implementation of educational projects in schools and the promotion of partnerships between school and community become a practical extension of the theoretical concepts studied in the classroom, in subjects such as: Computer Science, Education for Society, Mathematics, History, Romanian Language and others. The experiences obtained by students from these activities contribute to the formation and development of specific 21st century skills. The integration of these activities has a double impact. The integration of the school into community life through the educational and investment projects carried out by high school students represents an important step in the development of an education for democracy. The article addresses the experimental activities in which students from the Văratc Theoretical High School, 12th grade, had the opportunity to study the elective module 5B „Experimental Methods in the Humanities” within the Computer Science discipline, which provided them with essential theoretical knowledge in the field of ICT use and research methods in the socio-humanities.

Keywords: specific computer science skills, optional module, ICT experiment, educational projects, ST(R)E(A)M projects.

Introducere. *Învățarea reprezintă un proces de conectare a informațiilor noi cu cele acumulate anterior, nu doar în cadrul școlii, ci și în afara acesteia. Elevii își fundamentează înțelegerea noutăților pe baza cunoștințelor și convingerilor lor anterioare. Prin urmare, sprijinirea elevilor în procesul de revizuire și reorganizare a cunoștințelor preexistente permite construirea unei baze solide pentru asimilarea conceptelor noi pe termen lung. Învățarea contribuie, de asemenea, la identificarea și corectarea confuziilor, neînțelegerilor sau erorilor, care, în absența unei analize active, ar rămâne neremarcate. În acest context, învățarea transcende spațiul clasei, devenind o experiență integrată în viața comunității.*

Interdependența dintre activitățile în beneficiul comunității și educația primită în instituția de învățământ este crucială pentru formarea unor cetățeni bine pregătiți, responsabili și conștienți de locul lor în societate. Integrarea acestor activități, odată cu implementarea curriculumului la disciplina școlară „Informatica”, are un impact dublu:

(a) sporește calitatea procesului de instruire/formare, datorită:

- **activităților practice**, cunoștințele teoretice fiind transpuse și valorificate în situații reale și concrete;
- **proiectelor de echipă**, elevii își dezvoltă atât competențele personale, cât și abilitățile de colaborare și comunicare;
- **utilizării platformelor și tehnologiilor moderne**, elevii dobândesc competențe digitale esențiale.

(b) poate fi privită drept o investiție în construirea unei comunități mai unite și mai prospere, deoarece:

- dezvoltă spiritul civic și responsabilitatea socială a elevilor;
- consolidează relațiile dintre școală, familie și comunitate, întărind sentimentul de apartenență;

- pregătește tinerii pentru integrarea în societate și contribuția activă la progresul și bunăstarea comunității.

Faptul că la școală, în cadrul diverselor discipline, se studiază, se discută și se experimentează cetățenia activă, drepturile și responsabilitățile civice ale elevilor, ne vorbește despre o cultura a democrației în școală – factori care influențează cultivarea unor elevi – viitori cetățeni care își asumă responsabilități [1]. Aceste dimensiuni *conlucrează pentru a crea un mediu de învățare echitabil și favorabil.*

Din partea elevilor, implicarea în servicii comunitare presupune: realizarea proiectelor de voluntariat, campaniile de conștientizare și inițiativele locale de rezolvare a unor probleme: din instituția de învățământ unde studiază, din alte instituții de interes social sau chiar din comunitatea unde locuiesc. Aceste proiecte le permit elevilor să aprecieze locul și angajamentul lor civic. În desfășurarea unor astfel de acțiuni, adolescenții își dezvoltă empatia, solidaritatea și spiritul de cooperare, colaborarea și susținerea reciprocă, practicarea valorilor democratice ale diversității și responsabilității sociale.

În același timp, o cultură democratică promovată în școală și comunitate, reprezintă un mediu favorabil formării și dezvoltării competențelor enumerate anterior. O școală democratică înseamnă și încurajarea elevilor la participarea activă în luarea deciziilor, la interacțiuni productive cu cadrele didactice și cu comunitatea. Într-un astfel de climat, elevii sunt îndemnați să emită păreri, să lanseze inițiative și să facă parteneriate, devenind astfel mai implicați și mai activi în viața care „îi înconjoară”.

Educația pentru democrație promovată în școală. *Educația pentru democrație reprezintă un pilon fundamental al formării cetățenilor responsabili, critici și implicați activ în viața comunității. În cadrul școlii, „aceasta are rolul de a cultiva valorile*

democratice, precum respectul pentru drepturile omului, egalitatea, solidaritatea și participarea activă”, susține P. Meur. [2]. O astfel de educație este esențială pentru consolidarea societăților democratice și pentru prevenirea lipsei de respect, de implicare, de responsabilitate și a intoleranței.

Ca argumente pentru importanța promovării unei educații bazate pe democrație în școală, pot fi invocate următoarele documente normative internaționale:

1. *Formarea competențelor civice și sociale.* Articolul 29 din Convenția ONU privind Drepturile Copilului stipulează că educația trebuie să fie orientată spre „dezvoltarea respectului pentru drepturile omului și libertățile fundamentale” și spre pregătirea copiilor pentru o viață responsabilă într-o societate liberă. Astfel, școala devine un mediu propice pentru învățarea principiilor democratice și pentru exersarea participării civice [3].
2. *Promovarea egalității și diversității.* Articolul 26 din Declarația Universală a Drepturilor Omului subliniază că educația trebuie să promoveze „înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile, grupurile rasiale sau religioase”. Prin educația pentru democrație, elevii învață să respecte diversitatea culturală, etnică și de opinie, ceea ce contribuie la reducerea discriminării [4].
3. *Dezvoltarea gândirii critice și a participării active.* Potrivit recomandărilor Consiliului Europei (2018), educația pentru democrație trebuie să dezvolte gândirea critică și abilitățile de rezolvare a problemelor pentru a permite elevilor să analizeze informațiile, să ia decizii informate (fondat?) și să participe activ în comunitățile lor. Aceste competențe sunt esențiale pentru prevenirea manipulării și pentru întărirea coeziunii sociale [5].
4. *Prevenirea violenței și consolidarea păcii.* UNESCO, în raportul său din 2017, evidențiază că educația pentru democrație contribuie la prevenirea violenței prin promovarea dialogului și a rezolvării pașnice a conflictelor. Școala devine un spațiu sigur pentru discutarea problemelor sensibile și pentru învățarea soluțiilor constructive [6].

Educația pentru democrație promovată în școală este esențială pentru formarea unei generații capabile să susțină și să dezvolte valorile democratice. Prin abordarea integrată a competențelor civice, sociale și critice, școala devine un catalizator pentru construirea unei societăți echitabile, incluzive și pașnice. Implementarea acestei educații trebuie să

fie o prioritate în politicile educaționale naționale și internaționale, iar fundamentul acestora trebuie să fie în fiecare instituție de învățământ.

Proiectele educaționale și investiționale – reper între școală și comunitate. Importanța promovării în instituțiile de învățământ a unei educații bazate pe democrație reiese din faptul că activitățile de voluntariat în beneficiul comunității, implementarea proiectelor educaționale în școli și promovarea parteneriatelor dintre școală și comunitate devin o extensie practică a conceptelor teoretice studiate în sala de clasă, în cadrul disciplinelor cum ar fi: *Informatica, Educația pentru societate, Matematica, Istoria, Limba română și altele*. Experiențele obținute de elevi din aceste activități contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor specifice secolului XXI.

Integrarea școlii în viața comunității prin prisma proiectelor educaționale și investiționale realizate de elevii-liceeni reprezintă un pas important în dezvoltarea unei educații pentru democrație. Elevii din cadrul Liceului Teoretic Văratc, clasa a XII-a, au avut oportunitatea de a studia în cadrul disciplinei *Informatica*, modulul opțional 5B „Metode experimentale în științele umanistice”, care le-a oferit cunoștințele teoretice esențiale în domeniul utilizării TIC și a metodelor de cercetare în științele socio-umaniste.

Aceste cunoștințe au fost aplicate ulterior în cadrul unor proiecte educaționale și investiționale, care au implicat atât școala, cât și comunitatea locală.

Repartizarea cronologică a proiectelor educaționale și investiționale, cu suport local sau extern, inițiate, desfășurate și finalizate în liceu, la inițiativa elevilor clasei a XII-a, sau cu suportul lor, în liceul de la Văratc, este prezentată în figura 1.

Prin aceste proiecte, elevii-liceeni au învățat nu doar să aplice conceptele teoretice studiate în sala de clasă, ci și să contribuie activ la *soluționarea problemelor comunității*, dezvoltându-și competențe de comunicare, colaborare, creativitate, gândire critică și participare activă.

Proiectele realizate au fost concepute pentru a aborda probleme ale comunității, iar elevii au avut ocazia să propună soluții inovatoare și să le implementeze. În acest mod, au fost consolidate legăturile dintre școală și comunitate, iar elevii au înțeles mai bine importanța implicării lor în viața socială.

În continuare, vom detalia proiectele școlare inițiate și implementate începând cu anul 2021 și până în prezent în IP Liceul Teoretic Văratc, s. Văratc, raionul Rîșcani și în anii 2021-2022 în IP Liceul Teoretic „Eugen Coșeriu”, s. Mihaileni, același raion, costul și sponsorii cărora sunt specificați în tabelul 1.

Figura 1: Repartizarea cronologică a proiectelor în perioada 2021 – 2024 în IP Liceul Teoretic Văratc

Tabelul 1: Proiecte implementate în școli/comunitate cu suportul și implicarea elevilor-liceeni

Anul	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Costul	Sponsori
2021	<i>Tradiții - comoara lăsată de străbuni</i>	Conservarea, promovarea și valorificarea moștenirii culturale și a tradițiilor autentice ale comunității, creând un spațiu educațional și interactiv în care generațiile tinere să descopere și să aprecieze valorile lăsate de străbuni (procurarea a 20 costume naționale)	23 000 lei	Fondul pentru Tineri Râșcani (FPT) APL Văratc
	<i>Renovarea sălii sportive a liceului</i>	Modernizarea și renovarea sălii de sport a liceului pentru a crea un spațiu sigur, funcțional și atractiv, care să încurajeze elevii să participe activ la activități fizice, promovând astfel un stil de viață sănătos și dezvoltarea spiritului de echipă.	200 000 lei	CR Râșcani
	<i>Teach Innovation Club</i>	Dezvoltarea competențelor digitale ale participanților prin intermediul Teach Innovation Club, un program educațional interactiv care promovează creativitatea, gândirea critică și utilizarea tehnologiilor avansate, pregătind astfel tinerii pentru provocările și oportunitățile erei digitale. (dotarea cu un set de PC all in, printer 3 in 1, boxe, birotică)	16 079 lei	FPT Râșcani IP LT Văratc
2022	<i>S4L (Sport for Life)</i>	Promovarea unui stil de viață activ și sănătos prin intermediul programului Sport for Life (S4L), care încurajează participarea la activități sportive, dezvoltarea abilităților fizice și mentale, precum și consolidarea valorilor de echipă în rândul participanților. (dotarea cu echipament sportiv pentru jocul de volei)	22 530 lei	FPT Râșcani ALT Văratc

2023	<i>Tehnologia - natura omului modern</i>	Explorarea și înțelegerea impactului tehnologiei asupra vieții și comportamentului omului modern, prin promovarea utilizării responsabile și echilibrate a inovațiilor tehnologice, în armonie cu natura și nevoile autentice ale societății. (dotarea instituției cu 2 proiectoare)	21 000 lei	FPT Râșcani APL Vărativ
	<i>Renovarea sistemului de încălzire a liceului</i>	Îmbunătățirea eficienței energetice și a confortului termic în cadrul liceului prin renovarea și modernizarea sistemului de încălzire, asigurând un mediu sigur și confortabil pentru elevi și personal, în conformitate cu standardele de sustenabilitate și reducerea consumului de energie. (schimbarea a 200 de calorifere și a unui cazan modern)	400 000 lei	APL Vărativ CR Râșcani
	<i>Amenajarea parcului ANDRIEȘ</i>	Crearea unui spațiu educațional funcțional și stimulant prin amenajarea parcului ANDRIEȘ dedicat activităților transdisciplinare pentru clasele primare, care să sprijine învățarea colaborativă și să încurajeze dezvoltarea abilităților cognitive, sociale și fizice ale elevilor într-un mediu natural și creativ.	10 000 lei	American House Bălți IPLT Vărativ
	<i>The 4 C</i>	Crearea unui spațiu dedicat celor patru competențe esențiale (Comunicare, Colaborare, Creativitate și Gândire critică) în cadrul bibliotecii amplasate în holul liceului, unde elevii să poată accesa resurse educaționale, să participe la activități de învățare colaborativă și să dezvolte abilități esențiale pentru succesul în era digitală și globală.	20 450 lei	FPT Râșcani IP LT Vărativ
	<i>Spațiul de agrement și activitatea fizică, ed. I</i>	Amenajarea unui spațiu de agrement dedicat activităților fizice în aer liber, în curtea liceului, care să încurajeze elevii să adopte un stil de viață activ și sănătos, promovând dezvoltarea fizică, socială și emoțională prin jocuri, sporturi și alte activități recreative în aer liber.	200 000 lei	AO Grădina Florilor, Elveția, Swiss TPH
	<i>TELUS</i>	Amenajarea verde a teritoriului liceului, prin plantarea de arbori, arbuști și crearea unor zone de relaxare și recreere, care să contribuie la îmbunătățirea mediului înconjurător, promovând sustenabilitatea, protecția mediului și crearea unui spațiu educativ și plăcut.	23 000 lei	FPT Râșcani IP LT Vărativ
	<i>T4C</i>	Amenajarea holului liceului cu imagini motivaționale care să inspire elevii și personalul să adopte atitudini pozitive, să se concentreze pe obiectivele educaționale și să dezvolte un spirit de colaborare și perseverență, contribuind astfel la un mediu de învățare stimulat și motivant.	25 540 lei	FPT Râșcani IP LT Vărativ
	<i>WASH, Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în R.M.</i>	Îmbunătățirea condițiilor de igienă și sănătate în cadrul liceului prin renovarea blocurilor sanitare și a băilor din sala de sport, în conformitate cu standardele WASH (Water, Sanitation, and Hygiene), asigurându-se un mediu sigur și curat pentru elevi și personal, promovând astfel prevenirea bolilor și un trai sănătos.	2 000 000 lei	Agenția Austriacă de Dezvoltare, M.I.D.R., ONDRL, World Bank

DIDACTICA DISCIPLINELOR ȘCOLARE

	<i>Asigurarea unei sfere optime în sala de sport și cantina liceului</i>	Îmbunătățirea calității aerului și a confortului termic în sala de sport și cantina liceului prin instalarea unor sisteme de ventilare eficiente, asigurând un mediu sănătos și plăcut pentru elevi și personal, ce va contribui la creșterea performanței fizice și a bunăstării generale.	280 000 lei	Diaspora IP LT Vărătic
	<i>Echipament sportiv pentru tineri activi - volei</i>	Furnizarea de echipamente sportive adecvate pentru tinerii activi, în special pentru practica-vrea voleiului, pentru a sprijini dezvoltarea abilităților fizice, a spiritului de echipă și a participării la competiții sportive, încurajând astfel un stil de viață sănătos și activ în rândul tineretului.	18 700 lei	FPT Râșcani APL Vărătic
	<i>Echipament sportiv pentru tineri activi - fotbal</i>	Achiziționarea și furnizarea de echipamente sportive de calitate pentru tinerii activi, destinate practicării fotbalului, pentru a sprijini dezvoltarea abilităților tehnice, tactice și fizice ale elevilor, încurajând participarea la activități sportive și promovând un stil de viață activ și sănătos.	17 885 lei	FPT Râșcani APL Vărătic
2024	<i>Spațiul de agrement și activitatea fizică, ed. II</i>	Amenajarea unui spațiu de agrement dedicat activităților fizice într-o cameră special amenajată, în interiorul liceului, care să încurajeze elevii să adopte un stil de viață activ și sănătos, promovând dezvoltarea fizică, socială și emoțională prin jocuri, sporturi și alte activități recreative.	200 000 lei	AO Gradina Florilor, Elveția, Swiss TPH
	<i>Renovarea sălii de festivități</i>	Renovarea sălii de festivități a liceului pentru a crea un spațiu modern, confortabil și funcțional, care să găzduiască evenimente educaționale, culturale și sociale, contribuind la îmbunătățirea experienței comunității școlare și promovând activitățile extracurriculare.	2000 000 lei	DÎTS Râșcani
	<i>CASA MARE a liceului</i>	Amenajarea unui spațiu cultural în cadrul liceului, unde să fie expuse obiecte vechi, tradiții și obiceiuri locale, pentru a păstra și promova patrimoniul cultural al comunității Vărătic, încurajând elevii să aprecieze istoria și tradițiile locale în contextul actual.	10 000	IP LT Vărătic
	<i>CARTEA SATULUI VARATIC</i>	Crearea și publicarea unei lucrări care să adune istoria, tradițiile, obiceiurile și poveștile satului Vărătic, într-o „Carte a Satului Vărătic”, care să servească drept sursă de educație și păstrare a patrimoniului cultural local, implicând comunitatea în procesul de documentare și promovare a identității locale.	0 lei	Ștefan Susai IP LT Vărătic
	<i>Eroii internetului</i>	Promovarea unui comportament responsabil și sigur în mediul online prin proiectul Eroii Internetului, care își propune să educe elevii cu privire la importanța protecției datelor personale, prevenirea cyberbullying-ului și utilizarea corectă a internetului, contribuind la dezvoltarea unor abilități digitale sigure și etice în rândul elevilor.	1000 ron	AO Adfaber American Association of School Librarians

	<i>Sporirea gradului de accesibilitate la o educație de calitate</i>	Îmbunătățirea accesibilității și siguranței în cadrul liceului prin renovarea căilor de acces în curtea liceului, pentru a facilita deplasarea elevilor și personalului, asigurându-se un mediu educațional sigur și accesibil tuturor, în conformitate cu principiile programului Satul European, care promovează accesul egal la educație de calitate pentru întreaga comunitate.	3 000 000 lei	MIDR, ONDRL, APL Varatic,
	<i>Asigurarea stării de bine a elevilor claselor primare</i>	Promovarea stării de bine a elevilor claselor primare prin crearea unui mediu educațional sănătos și echitabil, care să încurajeze dezvoltarea fizică, emoțională și promovarea unui stil de viață echilibrat și sănătos. (procurarea pernuțelor pentru scaunele)	10 000 lei	Diaspora
	<i>Dotarea cu PC</i>	Digitalizarea sistemului educațional prin dotarea instituției cu calculatoare (PC-uri) moderne și software educațional adecvat, pentru a sprijini dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor, facilitând accesul la resurse educaționale online și creând un mediu de învățare mai interactiv și eficient. (35 PC)	140 000 lei	Draxelmeier Bălți

Colaborarea dintre școală și comunitate prin implementarea proiectelor are o importanță deosebită în dezvoltarea elevilor și în rezolvarea problemelor cu care se confruntă societatea. Proiectele, abordând tematici variate, cum ar fi schimbările climatice, biodiversitatea, energia, sănătatea și alimentația, le permit elevilor să înțeleagă și să se implice activ în soluționarea unor subiecte relevante și urgente. Această diversitate de subiecte stimulează gândirea critică și conștientizarea asupra provocărilor globale și locale.

Participarea la proiecte educaționale și investiționale contribuie semnificativ la dezvoltarea competențelor-cheie ale elevilor, cum ar fi cele științifice, digitale și de realizare a experimentelor în științele umanistice. Aceste competențe sunt fundamentale pentru formarea unor cetățeni activi și implicați în viața comunității.

Concluzii. Integrarea activă a școlii în viața comunității, prin implementarea unor proiecte educaționale și investiționale, demonstrează că educația nu se limitează doar la sala de clasă, ci devine un proces dinamic, conectat direct la realitățile și nevoile comunității locale – educație prin și pentru democrație. Succesul acestor proiecte depinde, în mare măsură, de implicarea activă și conștientă a

elevilor-liceeni, care devin astfel nu doar beneficiari ai educației, ci și agenți ai schimbării sociale.

Prin aceste inițiative, valorile democratice, precum colaborarea, respectul reciproc, responsabilitatea, autonomia decizională și participarea activă, sunt promovate nu doar teoretic, ci aplicate în contexte reale, învățându-i pe elevi să acționeze cu responsabilitate și să contribuie la binele comun. În același timp, școala devine un catalizator al implicării civice, oferind tinerilor un cadru în care să exerseze participarea activă și să își asume roluri de lideri în comunitate.

Astfel, proiectele mici, desfășurate la nivel de comunitate, reprezintă o dovadă clară că educația pentru democrație nu are nevoie de resurse extraordinare pentru a fi eficientă, ci doar de voință, colaborare și deschidere către realitățile sociale locale. Îmbinând teoria studiată la școală cu implicarea practică în comunitate, educația capătă relevanță și sens, formând tineri responsabili, implicați și conștienți de rolul lor în dezvoltarea unei societăți unite și prospere.

Educația pentru democrație devine cu adevărat eficientă atunci când școala, prin proiecte educaționale și implicarea activă a elevilor-liceeni, se conectează direct la nevoile și realitățile comunității locale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. *Convenția ONU privind Drepturile Copilului*. [online]. [citat 10.05.2024]. Disponibil: <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>.
2. *Declarația Universală a Drepturilor Omului*. [online]. [citat 12.09.2024]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115540&lang=ro.
3. *Materiale suport pentru cadre didactice privind educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului*. [online]. [citat 12.09.2024]. Disponibil: <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-1/unit-1/chapter-1/lesson-2/>.
4. MEURS P. *Democratie en educatie. Over burgerschap en maatschappelijke verandering*. ASP/VUBPRESS, 2021. ISBN 978-9461171344.
5. *Raportul global de monitorizare a educației (GEM) – 2017/2018 – UNESCO*. [online]. [citat 22.10.2024]. Disponibil: <https://epale.ec.europa.eu/ro/resource-centre/content/raportul-global-de-monitorizare-educatiei-gem-20172018-unesco>.
6. RECOMANDAREA CONSILIULUI, din 22 mai 2018, privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. [online]. [citat 31.05.2024]. Disponibil: [https://eur-ex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\) &from=EN](https://eur-ex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01) &from=EN).